

AYASOFYA'DA BİR GECE

Rana Demiriz

ROMAN

AYASOFYA'DA BİR GECE

Yayın Yönetmeni Savaş Özdemir
Editör Merve Okçu
Kapak İllüstrasyon Murat Palta
Kapak Uygulama Erdi Demir
İç Tasarım Tamer Turp

4. Baskı Mart 2019

Uluslararası Seri No ISBN: 978-605-08-2707-1

TİMAŞ YAYINLARI

Adres Cağaloğlu, Alemdar Mah. Alayköşkü Cad.
No:5 Fatih/İstanbul
Telefon (0212) 511 24 24
E-posta bilgi@genctimas.com

Baskı ve Cilt Sistem Matbaacılık
Sertifika No 16086
Adres Yılanlı Ayazma Sok. No:8 Davutpaşa-Topkapı / İstanbul
Tel (0212) 482 11 01

TİMAŞ YAYINLARI / 4379

Gümüş Romanlar / 27

Raf: 10+ Roman Öykü

KÜLTÜR BAKANLIĞI YAYINCILIK SERTİFİKA NO: 12364

© 2018 Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir. İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

BÖLÜM I

9 Ağustos Salı, akşamüstü

Ayasofya

Bir kâğıt parçası elime düşüverdi.

Duvarдан dökülen sıvalardan bir başka parça daha düştü sandığımdan birkaç kez gözlerimi kırıştırdım. Kâğıdın o ince dokusunu hissedene kadar dolabın derinliklerinden çıkarmadım elimi. Saatlerdir odaklanmış bir halde çalıştığımız için artık zihnim durmuş, hareketlerim yavaşlamıştı.

Plastik merdivene tutduğum diğer elimden destek alarak kâğıdı yüzlerce yıllık dolabın, yüzlerce kilo ağırlığındaki ahşap kapısına yasladım. Işık düzgün bir açıyla gelmediği için elimdeki ne olduğunu tam seçemedim. Türbenin camından içeri sızan akşamüstü güneşine doğru tuttum.

Yanılmamışım. Yapılan restorasyonlarla eklenip biraz nem görünce dağılan sıvalardan değildi.

Ancak yalnız değildim. Bu yüzden içgüdüsel olarak temkini elden bırakmadım. Mehmet ile birlikte II. Selim

Türbesi'nin dolap içlerini temizlemekle görevliydik. Öğle yemeğinden beri mola vermeden çalışıyorduk. İlk önce dolap içindeki eserlerin güvenliğini sağlamak amacıyla koyulan mührü açmış, ardından kâğıtlara sarılan objeleri bir bir raflardan indirmiştik. Ben raflarla ve dolapların temizliğiyle ilgilenirken Mehmet eserleri inceliyor, eskimiş ya da kirlenmiş kâğıtları değiştiriyordu.

Ben elimdeki bezle rafları temizlemeye başlamadan önce bütün eserleri halıya sağ salım indirmiştik. O yüzden elimdeki kâğıt, eserleri koruyan kâğıtların üzerine içinde ne olduğunu hatırlamak için yapıştırdığımız etiketlerden olamazdı. Mehmet'e göz ucuyla baktım. Dizlerinin üzerinde halıya çökmüş, objeleri yepyeni asitsiz kâğıtlara yeniden sarmakla meşguldü. Asitsiz kâğıtlara sarma işi, onun çok önemseddiği bir prosedürdü. İşini titizlikle yapardı. Zarar gelmesin diye objeleri kat kat kâğıtlara sarardı. Bizim yaptıklarımızı ise özensiz bulurdu. O anda da tamamen odaklandığı belliydi. Acele etmem gerekiyordu. Birazdan hazırlayıp bakımını yaptığı eserleri raflara yeniden dizmem için bana getirecekti.

Kendimi ona sırtımı verecek şekilde merdivenin tepesinde konumladım. Ona belli etmeden elimdeki kâğıdı ışığa doğru döndürdüm. O kadar eskiydi ki, gün ışığı ve havayla temas eder etmez salınımını yaptığı hafif çürümüşlük kokusunu hemen aldım. Parmaklarımda kâğıdın eski ve neredeyse parçalanmak üzere olan dokusunu hissettim. Üzerindeki deliklerin daha fazla büyümemesine dikkat ederek katlanmış kâğıdı yavaşça açtım. Yer yer çok

hasar görmüştü, ancak yıpranmayan kısımlarında birtakım kargacık burgacık şekiller vardı. Daha dikkatli baktığımda bunların iç içe geçmiş geometrik şekiller olduğunu gördüm. Şekillerin yanındaki boşluklara doğru birer oka benzer çizgiler çekilmiş, bazı harfler yazılmıştı. Konumu hızla değişen ağustos güneşi görüşümü engelleyince kâğıdı biraz daha kendime yaklaştırdım.

Yazılar farklı bir alfabeyle yazılmıştı.

Dondum kaldım.

Ağızımdan bir hayret nidası dökülmüş olacak ki Mehmet başını kaldırıp yukarı baktı ve kâğıdı gördü.

“O nedir?”

İstemsizce dudağımı ısırdım.

Merdivenden yavaşça inerek yanına gittim. Gözlerini elimden ayırmıyordu. Dizlerimin üzerine oturdum. Kâğıdı, yine güneşin iyice geldiği ve rahatça görebileceğimiz bir açığa doğru tutmaya çalıştım. Türbenin yerini kaplayan kırmızı halının üzerine kâğıdı açarak koydum. Toplam boyutu iki elimin birleşimi kadardı ancak gördüğü hasar nedeniyle seçilebilen yerleri bir elimden daha küçüktü.

“Nedir bu?” diye Mehmet ikinci kez sordu, kâğıda dokunmadan.

“Bilmiyorum.” diye yanıtladım dürüstçe.

“Nereden buldun?” derken yüzüme bile bakmamıştı.

“En üst rafı siliyordum. Birkaç sıva parçasıyla beraber elime düştü.”

Kâğıdı benim yaptığım gibi eline almadı. Yere doğru eğildi ve gözlerini saat yönünde hareket ettirerek şekilleri inceledi. Yazıları okumaya çalışıyordu. Birazdan hepsini deşifre edeceğine emindim. Sınıfın gözde öğrencisi her zaman oydu. Ezber yeteneği kuvvetliydi; bir kez okuduğu hemen aklında kalırdı. Bu yüzden de hem bölüm derslerimizde hem de dil derslerimizde istisnasız her zaman başarılıydı.

Birkaç dakika geçip artık huzursuzlanmaya başladığımda sordum. “Neymiş, anlayabildin mi?”

“Bilmiyorum, yazılar Antik Yunanca.”

Onda da başarılı değil miydi?

“Yani? Neden bahsediyor?”

O zaman ilk defa gözlerini kâğıttan ayırdı. Dudakları ince bir çizgi halini aldı. “Bilmiyorum.” dedi.

Bir an duraksayıp ne diyeceğimi bilemedim. “Bilmiyorum ne demek Mehmet? Sen her şeyi bilirsin!” Gerçekten şaşkınlık vericiydi.

Omuz silkti. Gözleri yeniden kağıda döndü. “Antik Yunanca başarılı olamadığım tek dersti.”

Mehmet’in başarılı olmadığı bir dersin var olması...

“Sen o dersi almadığın için bilmiyorsun tabii.” diyerek tamamladı sözlerini.

Bunun üzerine ben de “Antik Yunanca olduğuna emin miyiz peki?” diye sordum çekinerek.

Tam o sırada kapıdan bir ses duyuldu.

“Çocuklar, kapatayım mı artık buraları?”

Allah'tan kapıya arkamız dönük duruyorduk. Kâğıdı hemen arkamıza alarak yüzümüzü kapıya döndük. Endişeyle Mehmet'e baktım. Benim yalan söylerken sesim titrerdi. Gerçeği mi söyleyecektik? Bulduğumuz kâğıttan bahsedecek miydik? O an saliseler içinde bir karar vermemiz gerekiyordu.

“Ali Ağabey, az daha işimiz var, yetiştiremedik.” dedi Mehmet. Sesi dahi titremeyip tereddüt etmeden böyle bir şeyi saklamaya karar vermesine şaşırılmıştım. Ali Ağabey, yıllarını Ayasofya'ya vermiş bir DÖSİM görevlisiydi. Yani devlet tarafından müzede görevlendirilmiş birkaç personelden biriydi. O olmadan eserleri açıp kapatamaz, kafamıza göre iş yapamazdık. Ali Ağabey işimizin uzun sürdüğünü görünce bizi türbenin önündeki serin gölgede beklemişti. Biz Ayasofya'nın bu türbesinde çalışırken ziyaretçilerin girmesini engellemişti.

“Mesai doldu çocuklar. Biraz acele edin isterseniz.”

Dışarıda hava çok sıcaktı herhalde ki, esmer alnında terler birikmişti. Biz türbenin beş yüz yıllık mermerleri ve taşları sayesinde içeride serin kalmış, sıcaktan etkilenmemiştik.

“Ali Ağabey, nöbetçi amir benim bu hafta. Yediye kadar buradayım.” dedi Mehmet. “Ama seni daha fazla bekletmeyiz. Şunları yerine yerleştireceğiz. Sonra mühürleyebilirsin.”

Dolabı yeniden mühürlemesi gerekiyordu ki eserler koruma altında, güvende durabilsin. Bu yetki yalnızca onlara aitti.

“Yardım edeyim mi?” diyerek türbenin kapısında ayak-kabılarını çıkarmak üzere bir hamle yaptı. O sırada Ayasofya'mızın emektar kedisi Gli ayaklarına dolandı.

“Bir dur yahu!” dedi kediyeye. Gli ona aldırmadan mırıldanmaya devam etti. Yeşile çalan kahverengi tüylerindeki siyah hareler parladı.

“Nesi var bilmiyorum, deminden beri buralarda dola-nıp duruyor.” Gli'yle göz göze geldim. Şaşış gözleriyle her zamanki gibi ruhumu görebilecekmiş gibi baktı.

Mehmet “Ağabey, yardımına hiç gerek yok.” deyince dikkatimi yeniden içinde bulunduğumuz duruma çevirdim. Ben de gelmemesini sağlamak için telaşla “Birazdan bitiririz!” dedim.

Önce duraksadı, sonra gülümsedi. Babacan bakışlarla baktı bize. “Yahu çocuklar, amma hassassınız ha! Eserlere bir şey olacak diye ödünüz kopuyor! Sanki yedik!”

Ben gülümsemeye çalışırken “Yok ağabey, estâğfurullah. Olur mu öyle şey?” dedi Mehmet. “Bütün gün bekledin orada, yorulma sen diye. Yoksa hepimizden tecrübelisin, eseri nasıl tutup koyacağını bizden daha iyi bilirsin.”

Kapıya yaslandı. “Vallahi sizdeki bu azim hiçbir meslekte yok. Mesai bitti, çıkıp gitsenize diyorum. Yok! İlla eserim de eserim!”

Gergince gülümsemeye devam ettik. Bizi çok iyi tanımayan biri bile yüz ifademizin sahte olduğunu anlardı. Evde bir eşyanızı kaybettiğinize küçük kardeşinizin suratındaki ‘ben yapmadım’ ifadesi kadar sahteydi...

“Ağabey, üzerimize zimmetli beş yüz yıllık cam kandiller var! Gel de endişelenme!” dedim.

“Haklısın Mihrimah Hanım da bir de bizi düşünün biraz.”

Ses tonu az önceki şakacı halinden biraz daha ciddiydi. Bu da artık dikkat çekmeden, hızlıca işimizi bitirip çıkmamız gerektiğine işaret ediyordu.

“Sen geç otur Ali Ağabey, biz on dakika içinde buraları toparlayıp çıkıyoruz.”

Düşünceli ve biraz da bıkkın bir şekilde şapkasını düzeltti. “Tamam çocuklar, hemen buradayım.” dedi kapı önündeki mermer basamakları göstererek.

İkimiz de başımızla onaylayarak önümüze döndük.

“Neden ona söylemedin?” diye fısıldadım hemen. Kaderimizi belirleyecek saliseler içerisinde tercihi yapan oydu. Bunu bir sır olarak tutup bizde kalmasını istemişti.

“Önce biz ne olduğumu bir anlayalım. Ortalığı ateşe vermeyelim bilip bilmeden.”

Gerekçesi mantıklı geliyordu ama Ali Ağabey’in bize seslendiği o kritik karar anında Mehmet’e çok yüklenip kendimi geri çektiğimi fark ettim. Aslında kağıdı bulan kişi olarak kararı benim vermem gerekirdi. Niye Mehmet’e bırakmıştım ki?

“Ya anlarlarsa ve daha önce haber vermediğimiz için cezalandırılırsak?” dedim.

Kâğıdı yavaşça kapatırken nefesini sesli bir şekilde verdi. “Ne diyeceğiz? Bunu II. Selim türbesinden bulduk, duvardan düştü. Antik Yunanca bir metin, en az altı yüzyıllık mı?”

Tek kaşımı “evet” der gibi kaldırıp başımı salladım. Bu gibi şeyler Türkiye’de çok olmuyor muydu? Haberlerde inşaat kazıları, tarla ekimi gibi günlük aktiviteler esnasında bulunan tarihi eserleri okuyorduk. Onları düşününce altı yüzyıl neydi ki? Sonra nerede olduğumuz aklıma geldi. Burası meyve sebze ekilen bir arazi de, apartman dikilecek bir arsa da değildi. Ayasofya’daydık. Burada bulunan on yıllık bir şey bile diğer her şeyden kıymetliydi.

“Haklısın, kulağa saçma geliyor.” diyerek kabul ettim.

Kâğıdı tamamen katlamıştı. Dikkatlice asitli kâğıtlardan kopardığı parçaya sararak cebine yerleştirdi.

“O yüzden temkinli olmalıyız. Önce ne olduğunu anlayalım. Sonra gidip Müdür Bey’le filan konuşuruz. Bu ulu orta konuşulacak bir konu olmayabilir.”

Söyledikleri aklıma yattı. “Hadi ortalığı toplayalım o zaman.” dedim kapağı açık dolaba doğru yürürken.

“Dur!” dedi biraz fazla yüksek bir sesle. Telaşla durak sayıp ilk önce kapıya baktım. Ali Ağabey duymamış görünüyordu. Rahatlayarak nefes verdim.

“Ne oldu?” diye fısıldadım.

Ayağa kalktı. “Tam olarak nerede buldun kağıdı? Yerine bir bakalım tekrar.”

Başımı salladım. Yanıma geldiğinde merdivene çıkmadan elimle üst rafın kâğıdın elime düştüğü köşesini işaret ettim. “İşte tam şurası.”

“Bir kontrol etmekte yarar var.” Telefonunun flaşını açtı ve merdivene tırmandı. Birkaç dakika inceleyerek eliyle yokladı. O kadar gergin bekliyordum ki kapıdan bir sesin gelmesiyle yerimden sıçradım yine.

“Bir sorun mu var çocuklar?”

Ali Ağabey bir kez daha kapıda belirmişti. Mehmet kafasını raftan çıkarmadan konuştu.

“Olmaz mı Ali Ağabey! Ne zaman bitti bu yaşlı duvarların sorunları! Baksana sıvalar nasıl dökülmüş!”

İşte yine sesi bile titremeden yalan söylemişti. Profesyonelliği beni her geçen dakika şaşırtıyordu. Gerginliğim belli olmasın diye yüzümü rafa doğru çevirdim, Mehmet’in baktığı yeri inceliyormuş gibi yaptım.

“Ona yapacak bir şey yok artık. Hadi, yerleştirdiniz mi eserleri?” dedi sabırsızlıkla.

“Ağabey, şimdi yapıyoruz, beş dakikaya vururuz mührü, kilitler çıkarız.”

“Yardım edeyim mi?” diye sordu yine. Sabırsızlığı o kadar belliydi ki Mehmet’in ne cevap vereceğini merak ettim.

“Gel, gel ağabey, biz bitiremeyeceğiz öyle görünüyor!” dedi büyük bir soğukkanlılıkla. Herhalde yokladığı duvar-

da da bizi ele verebilecek bir şey bulamamıştı ki bu kadar rahatça konuşabilmişti.

Ali Ağabey gülümseyerek ayakkabılarını çıkarmak için eğildi. “Şunu baştan desene be Mehmet Bey!”

Onun içeri girmesiyle Mehmet flaşını kapattı ve merdivenden aşağı indi. “Hadi biz sana verelim eserleri.” dedi bana.

Ona sorgulayan gözlerle baktım ama bir tepki vermedi. Kâğıtlara sardığı eserlere yöneldi. “Ağabey, bak şuradakiler en alt rafta duran eserler.”

Onları rastgele değil, düzenli yerleştirmeliydik ki listeye uysun şekilde bulunması kolaylaşsın. Ali Ağabey hemen tek tek taşıyıp alt rafı yerleştirmeye başladı. Mehmet de büyük bir sükûnetle üst rafın eserlerini yerden alıp bana uzattı. Dikkatlice ve süratle dolabı yerleştirdik. Az evvel kâğıtta yazılanları delice merak ediyordum. Şimdiyse merakın yerini korku almıştı. Buradan bir an önce çıkma gayreti gösteriyordum. Mehmet’in yüzüme bile bakmaması derin düşüncelere daldığını gösteriyordu. Ya da umursamamış, işine konsantre olmuştu. İkincisini hiç sanmıyordum. Eminim onun da içi içini yiyordu.

“Mühürlüyorum, her şey tamam mı?” dedi Ali Ağabey.

İkimiz de şöyle bir etrafımıza baktıktan sonra başımızla onayladık. İnce teli, dolabın iki kulpundan geçirip birbirine doladıktan sonra yaklaşık bir kuruş büyüklüğündeki mührü, elindeki aletle sıkıştırdı. Böylece eserler güvene alınmış oldu. Burada çalışmaya başladığımdan beri yaşadığım o anlık iç rahatlamasını yaşamıştım yine. Mührü,

görevliler eşliğinde kırarken her zaman gerilir ve bir toz bile objeye konmasın diye gayret ederdim. Her şey sağ salim toparlanıp mühür tekrar vurulduğunda ise içime sonsuz bir huzur dolardı.

“Tamamdır, hadi çıkıyoruz!” Ali Ağabey’in bıkkın sesine bu sefer saklayamadığı bir neşe de eklenmişti.

Hep beraber ayakkabılarımızı giydik. “Ben gidiyorum çocuklar, hadi iyi akşamlar!”

Teşekkür edip vedalaştıktan sonra hızlı hızlı ofise doğru yürümeye başladık.

“Mehmet.” diye söze başladım ama lafımı kesti. “Ofise gidene kadar bekle.” diye uyardı beni.

Ofisler bahçenin en sonunda ahşap bir kulübe içindeydi. O küçücük bahçenin sonuna yürümek sanki imkânsızdı. Yol üzerinde mesaisi bitmiş diğer görevlilerle selamlaştık. Yol uzadıkça uzadı. Ofise girdiğimizde bizden başka kimse kalmadığını gördük.

“Yalnızız.” dedi.

“Bir şey var mıydı?” diye sordum heyecanla yokladığı duvarı kast ederek.

Masasına oturdu. Benim masam ona fazla uzak olacağı için masasının önündeki ziyaretçi sandalyesine oturdum. Böylelikle mümkün olabildiğince kısık sesle konuşabilecektik.

“Hayır, elime sadece bir hayli eski duvar geldi. Sıvanın birkaç kat altı gibiydi. Sanırım duvarın ilk halini, en eskisini gördüm.”

“Ne diyorsun!” dedim elimi ağızıma götürerek. İlk duvarı görebilmek bile başlı başına çok büyük bir olaydı. Ayasofya'nın kendisi çok eski olduğu ve üst üste yapılan duvarlar her fırsatta döküldüğü için daimi bir restorasyonda idi. Orada duvarın en eski halini, yani binanın iskeletine kadar görebiliştik. Ama türbeler yüzlerce yıl daha yeniydi. Bugün çalıştığımız II. Selim Türbesi Mimar Sinan tarafından yapılmıştı.

“Evet, sanırım bu kâğıt oraya saklanmış. Zaman içinde sıvalar döküle döküle...”

“Sıra bu kâğıda gelmiş olmalı.” diyerek tamamladım onu.

Elini çenesine koyup parmağıyla ovuşturdu. Çok konstantre olduğunda yaptığı bir hareketti. “Evet, muhtemelen öyle olmuş,” dedi düşünceli düşünceli.

“Başka bir şey olmadığına emin misin? İyice baktın mı her yerine?” Çünkü oradan sadece bu kâğıdın çıkmış olup başka hiçbir şeyin olmaması beni çok düşündürüyordu. Onca yıl nasıl dayanabilmişti orada nemden bile etkilenmeden?

“Sadece bakmadım, elimle de kontrol ettim. Hiçbir şey yoktu.” Ses tonundan kendisinin de bu duruma hayret ettiğini anladım.

Başımı salladım. Birkaç saniye ikimiz de sessizliğe gömüldük. Neydi bu kâğıt? Nereden çıkmıştı durduk yere?

“Biri bize şaka hazırlamış olmasın!”

Aklıma gelen bu ihtimal sinirimi bozuyordu. Aslında böyle olsa her şey daha kolay olurdu!

Bakışlarını gözlerime sabitledi. Bu ihtimali birkaç saniye değerlendirdiğini yüzündeki ifade değişikliğinden anladım. Ancak hemen sonra eski ciddiyetine döndü.

“Bu kâğıt parçası sahte değil. Gerçekten eski. Üzerinde çok eskiden kalma kurt yenikleri bile var.”

Haklıydı. Delikleri ben de görmüştüm. Ayrıca neredeyse onunla yaşıt başka kâğıtlar da görmüştüm müzelerde. Türk İslam Eserleri Müzesi’ndeki yazma Kur’an-ı Kerim’ler geldi aklıma. İçlerinde bu kâğıtla yaşıt olanlar vardı ve aynı bu şekilde görünüyordu. Elbette iyi korunduğu için kurt yenikleri ya da yazıların bir kısmının zamanla silinmesi gibi hasarları yoktu.

Kalp atışlarım hızlandı.

“Ya bizi deniyorlarsa?”

Odadaki gergin hava birden dağıldı. Mehmet gözlerini devirdi ve “Öyle şey mi olur Mihrimah! Yeni mezunuz diye sen de iyice abarttın!” diyerek güldü.

Sandalyemde iyice büzüldüm. “Ne bileyim! Aklıma başka bir ihtimal gelmiyor!”

Cebinden sarmaladığı kâğıdı dikkatlice çıkardı. Masasının üzerindeki kitapları ve dosyaları -hakikaten yığınla dosya işi vardı- biraz ittirerek yer açtı. Çok nazıkçe kâğıdın yapraklarını açarak bu hassas parçayı yeniden gün yüzüne çıkardı. Hatırladığımdan daha ufaktı. Az önce türbeden

ofise yürüyene kadar, zihnimde abartarak düşünmekten gözümde büyütmiş olmalıydım.

“Ne yapacağız?”

“Önce ne olduğunu anlayalım.”

Kaçamak bakışlarla kapıya göz attı. Kolumdaki tüyle-
rin ürperdiğini hissettim. O nasıl bir bakıştı öyle? Koyu
yeşil gözlerinde daha önce hiç görmediğim bir duygu, ne
olduğunu anlamadığım bir düşünce ya da bir niyet var-
dı. Mehmet’i genel olarak, hem bakışları hem de hali ve
tavrıyla, hiç böyle görmemiştim. Gördüğüm en dürüst, en
doğru insandı o. Okulun ilk gününden beri tanıyordum
onu. Hep en yakın arkadaşım olmuştu. Ailesi de beni
Mehmet’in kız kardeşinden ayırmazdı. Özellikle annemin
vefatında bana çok destek olmuşlardı. Mehmet hâlâ ailesiy-
le Beykoz’daki evlerinde yaşadığı için ben de öğrenciyken
sık sık ziyaretlerine giderdim. Sanat tarihi yolculuğumuza
beraber çıkmıştık. Her yere beraber gitmiştik: Müze, antik
kent, kazı... Sıcak soğuk demeden, dere tepe demeden! İlk
heyecanlarımız hep beraberdi.

Bir keresinde, daha ilk kazıya gidişimizde, Mehmet
beyaz bir taş parçasını mermer sanıp ortalığı birbirine
katmış, bir heykel ya da lahit bulduğunu bağırarak ilan
etmişti. Onun o heyecanı herkesi sevindirmiş, kazı baş-
kanı hocamızı bile kahkahalarla güldürmüştü. Onun işine
bağlılığı ve heyecanı hepimizin mesleğimize olan sevgi-
si ve heyecanını tazelerdi. Bir keresinde de güneyde bir
antik kente yakın yaşayan bir akrabasının tarlasından

birkaç parça mermer sütun parçaları çıkmıştı. Akrabası Mehmet'i arayıp bunların ne olduğunu ve değerlerini sormuş, yetkililere bildirmemesi konusunda da Mehmet'i tembihlemişti. Ama o duramamış, müzeye telefon açmış ve durumu ihbar etmişti. İşte böyle prensipli ve dürüsttü. Yedi ay önce Ayasofya'ya beraber atanmamız büyük şans olmuştu. Mehmet yükselisansa başlayınca aynı anda çalışmak da istemişti.

O yüzden bu hali hayli şaşırtıcıydı. Fısıldayarak konuşuyor, kimseye gözükep dikkat çekmemeye çalışıyor, gizemli hareketler sergiliyordu. Benim tanıdığım Mehmet kâğıt parçasını aldığı gibi Müdür Bey'in odasında alırdı soluğu. Dünyayı da birbirine katardı bunun için. Şimdiyse her şey tersine dönmüş gibiydi.

Bambaşka bir gezegenden gelmiş gibi kâğıda bakıyor, kim bilir kaç yüzyıllık, üflesem dağılmak üzere olan kâğıttaki birbirine geçmiş geometrik şekilleri inceliyor, sağ elinin işaret parmağını yavaşça değdirerek şekilleri kâğıt üzerinde takip ediyordu.

Olaylar anlamsız bir şekilde gelişmeye devam ederken daha da anlamsız bir şey oldu. Mehmet camdan bakıp giden gelen var mı diye kontrol etti. Bu haliyle iş üzerindeki bir dedektifi andırıyordu. Gizemli havasını koruyarak önce kâğıda sonra bana baktı.

“Bu bir harita.”

BÖLÜM 2

9 Ağustos Salı, akşamüstü

Ayasofya

Aynı anda, hem büyük gizemi çözmüş gibi gururluydu, hem de henüz hiçbir şey bilmiyormuşçasına sessizdi.

“Uydurdun.” dedim kendimi tutamayıp aklımdaki ilk şeyi söyleyerek. Ne o dili biliyordu ne de daha önce buna benzer bir şey görmüştü.

Hafifçe kaşlarını çattı, ki bu alındığını gösteriyordu. “Ne uydurması! Gel sen bak!” dedi biraz yüksek bir sesle. Sonra sesini alçaltarak devam etti. “Ama kabul etmek lazım, ilk bakışta anlaşılmıyor.”

Başımı iki yana sallayarak koltuktan kalkmasını işaret ettim. Kâğıda bir zarar vermek istemediğimden onu masada kendime doğru döndürmedim. Bu yüzden Mehmet’le yer değiştirdik. Böylelikle ilk kez onun masasında oturmuş oldum. Bu değişikliğin bana yeni bir bakış açısı kazandırmasını umdum.

“Şuradaki dikdörtgenlere bak.” dedi. Gösterdiği yeri inceledim ama aralıklarla çizilmiş çizgilerden başka bir şey göremedim.

“Ben bir şeye benzetemedim. Bunlar sıra sıra çizgiler.” Konuşmaya başlamadan önce derin bir nefes aldı. Beraber ders çalışırken de anlamadığım bir şeyi anlatmaya başlamadan önce bu nefesi alırdı böyle. Sabır diliyormuş gibi. Yüzümü buruşturdum.

“Bak şimdi... Şu çizgileri görüyor musun? Heh, bak aslında bunlar buradakilerle birleşiyor... Ve bunlar da buradakilerle. Ama yapan kişi çizmemiş, göz yanığı oluyor.”

O gösterir göstermez anladım. Hani illüzyonlu resimler olur ya, dikkatle bakınca geyikler, ormanlar filan görürsünüz ama bütün bakınca bir insan yüzü olduğunu anlarsınız. İşte o resimlere bir kere bütünden bakınca detayları görebilmek ve kafanızda yeni resmi oluşturmak zaman alır, ama bir kere beyninize detaylı resmi oturtunca bir daha geniş açıyla bakamazsınız... Aynen öyle olmuştu zihnimde. Birden, haritayı çizen kişinin kurduğu mantığı anladım.

“Nerenin haritası peki?” diye sordum.

Gülümsedi. “Demek harita olduğuna şıp diye ikna oldun Mihrimah?”

Koltukta arkama yaslanıp kollarımı kavuşturdum. “Anlamak çok da zor değilmiş dediğin gibi. Dikkatli bakınca dikdörtgen ve çokgen yerlerin belirtildiği görülüyor. Sıkıntı, neredeyse yarısının belki de daha fazlasının zarar görmüş olması.”

Yüzü birden ciddileşerek saniyeler önceki haline döndü. Kâğıdın bahsettiğim kısımlarında elini gezdirdi. Daha dokunmasıyla bile, kâğıt parçaları sanki bunu bekliyormuş gibi parmak uçlarına yapıştı ve masanın üzerine döküldü.

“Buraları kurtarılamayacak halde.”

“Zaten artık un ufak olmuş toz gibi bir haldeki kâğıt parçalarını adam edecek bir restoratör olduğunu hiç sanmıyorum. Fakat, burası Ayasofya.” dedim bir an bile düşünmeyerek.

Dudaklarını düşünceli bir şekilde büzdü. “Hiç sanmıyorum. Şuradaki şekiller üçgene benziyor. Ayasofya’nın planındaki üç ana bölme ve vaftizhane gözüküyor.”

Kâğıda biraz daha eğildim. Bahsettiği yerler Ayasofya’nın naos dediğimiz, kubbenin altına denk gelen ana kısmı, onun kuzeyi ve güneyindeki galeri dediğimiz bölümler ve bu üç bölümden oluşan ana kısma girmeden önce geçtiğimiz iç ve dış narteksti. “Plan eski. Antik Yunanca ile yazılmış diyorsun. Baksana, öyleyse şu anki halinden farklı bir Ayasofya vardı karşımızda.”

“Mihrimah’cığım.” diye başladı sözüne sabırla. “Ayasofya, ne kadar eski olursa olsun hemen hemen aynı plandaydı. Bu kadar bariz farklılıklar olmaz. Burada birtakım üçgenler var. Ayasofya’da nerede üçgen var Allah aşkına?”

Şakaklarını ovuşturdu. “Yok yok. Bu böyle olmayacak. İçinden çıkamayacağız. Bizim bu kenarındaki yazıları okumamız lazım.” dedi bir şey dememe fırsat vermeden.